

Handläggare: Nils Matsson
Region Ytterstad
Park- och gatubyrån
Tel: 508 279 48
nils.matsson@gfk.stockholm

2005-03-01

Dnr 05-600-284:1

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Beaktande av miljöarbete vid upphandling. Skrivelse från Per Bolund och Åsa Romson (Mp)

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och åberopar kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Göran Gahm
Tf

Eva Olsson
Tf

Bo Gyllsdorff

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetskontorets ambition är att miljökrav skall beaktas vid upphandling. I kontorets anvisningar för upphandling ges därför riktlinjer för de miljökrav som bör ställas på anbudslämnare :

- Miljökrav på arbetsmaskiner och fordon vid entreprenadarbeten har tagits fram i samarbete med Göteborg och Malmö. Dessa krav ingår i ”Stockholms miljöprogram”. Kraven är omfattande och ställs som kontraktsvillkor vid entreprenadupphandling. Ett utvecklings- och samordningsarbete pågår för närvarande med Väg- och Banverket.
- Krav på dokumenterad miljöledningsplan och krav på referens till tillämplad miljöplan, för att säkerställa faktiska åtgärder.
- Ytterligare specifika krav som kan vara aktuella. Det kan t.ex. röra sig om särskilda regler för förorenade massor vid marksanering.

\\web01\inetpub\insyn.stockholm.se\work\GFK\2005-04-05\Dagordning\Tjänsteutlåtande\38.doc

Bilaga 1: Skrivelsen

Bilaga 2: Kontorets anbudsutvärderingsmall

Bilaga 3: Miljökrav på entreprenadmaskiner

Bakgrund

Gatu- och fastighetskontoret har under lång tid arbetat aktivt med miljöfrågor vid upphandling. Arbetet med krav på arbetsmaskiner och fordon har pågått sedan mitten av 1990-talet och fortsätter med ett förtlöpande förbättringsarbete av regelverket. För närvarande pågår också en dialog med Vägverket och Banverket för att ev. kunna samordna våra miljökrav.

Miljökrav vid upphandling har tidigare varit starkt ifrågasatt av olika experter och intressegrupper. Ofta har det framförts kritik mot bristande affärsmässighet samt mot otydliga och missvisande utvärderingskriterier vid upphandling. EU-kommissionen och svenska Nämnden för Offentlig Upphandling (NOU) har dock de senaste åren klargjort att miljökrav kan ställas vid upphandling och i viss mån hur detta lämpligen skall gå till.

Kontoret har under de senaste åren, i dialog med stadens revisionskontor även arbetat med att förbättra våra utvärderingsmodeller. Målet har varit affärsmässighet och transparens, enligt de råd som NOU avgivit. Dessa innebär bl.a. att beställaren vid komplicerade upphandlingsmål hellre ska arbeta med krav och kontraktsvillkor istället för med poäng och anbudsutvärderande faktorer. Vidare att när väl anbudsutvärderande faktorer används, så skall dessa vara så tydliga och bevisbara som möjligt.

I de modeller som tagits fram har kontoret valt att lägga miljökraven i den s.k. kvalificeringsfasen. Det vill säga, kraven ställs som kontraktsförutsättning vid entreprenadupphandling, vilket ger tydlighet och en juridiskt hållbar bedömning. Problemet kan annars vara att väga olika miljöfaktorer mot varandra. Det är svårt och blir gärna subjektivt.

Kontraktsförutsättningarna anges i förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter och kopplas till punkt 2 i anbudsutvärderingsmallen.

Miljöledningssystem eller rutinbeskrivningar enligt t.ex. ISO 14001 visar på ett aktivt miljöarbete samt företagets vilja att erhålla miljökunskap. Tyvärr har kontoret dåliga erfarenheter av hur dessa sedan förs ut i praktisk handling. Kontoret har därför valt att även kräva in och bedöma referenser på projektanpassade miljöplaner. En sådan plan kan innehålla riktlinjer för t.ex. sortering av massor och rivningsmaterial, kemikaliehantering, utbildning av personal, damm, buller, länsvatten. Ett arbete med att ta fram mall och anvisning för miljöplan pågår.

Vid arbeten av speciell karaktär kan miljökrav utöver de vanliga bli aktuella. T.ex. vid upphandling av marksanering av förorenad mark beroende på förekomst av olika ämnen.

Nackdelen med att upphandla med krav i en kvalificeringsfas är att det kanske inte stimulerar till ett aktivt utvecklingsarbete hos företagen, så som vore önskvärt. Detta gäller inte bara miljöfrågor utan är ett problem över lag. På olika sätt kan dock sådan stimulans ske inom avtalet, efter det att avtal slutits.

Ambitionen är också att ständigt förbättra de krav vi ställer i förfrågningsunderlagen. Utvecklingsarbetet görs då av oss själva vilket är resurskrävande, men nödvändigt med detta arbetssätt.

Analys

Även om Gfk, enligt kontorets marknadsundersökningar, har gott anseende hos leverantörerna och ambitioner att utföra anbudsutvärderingarna på ett objektivet och riktigt sätt, kan fel och misstag begås i enskilda fall. Anbudslämnarna har då möjlighet att överklaga fattat tilldelningsbeslut till Länsrätten. Anbudslämnare kan också vända sig direkt till kontoret med förslag och synpunkter på rutiner för framtida upphandlingar. Kontoret ser positivt på både överklaganden och nya förslag, då dessa kan bli användbara i det fortsatta förbättringsarbetet, där även metoder och erfarenheter från stadens övriga förvaltningar och bolag bör analyseras.

Kontorets förslag

Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och åberopar kontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

SLUT